

tegenwoordige beoefenaren in conflict'.¹⁹ De betekenis van het geloof voor de wetenschap werd door Bavinck als volgt omschreven:

Nauwkeurig gesproken, is de naam van Christelijke wetenschap dan ook een verkorte uitdrukking. Wetenschap als zoodanig is, wjl uit de schepping opkomende, niet Christelijk of onchristelijk; wetenschap heeft haar maatstaf in de waarheid. [...] Maar omdat er in de wetenschap, evenals overal elders, zooveel schijn en namaak is, schonk God ons in zijne openbaring een gids en een wegwijzer, die bij de beoefening der wetenschap onze schreden richt en ons voor afdwaling behoedt. Christelijke wetenschap is dus zulk eene wetenschap die bij het licht dier openbaring alle dingen onderzoekt en ze daarom ziet, gelijk zij waarlijk, in hun wezen zijn.²⁰ 29

BEGINSELEN EN DE NATUURWETENSCHAP

Ondanks het feit dat er in de eerste halve eeuw nog geen eigen natuurwetenschappelijk onderzoek werd gedaan, werd er aan de v u wel inhoudelijk nagedacht over natuurwetenschappelijke onderwerpen. Immers, juist de natuurwetenschap had een belangrijke rol gespeeld in het ontstaan van de naturalistische wereldbeschouwing, waartegen men een dam wilde opwerpen. De bezinning resulteerde in verschillende publicaties en lezingen.²¹ De ideeën die daarin werden gepropageerd vormden het kader waarbinnen de eerste hoogleraren aan de wis- en natuurkundige faculteit hun werk aanvingen. Naast de geschriften van Kuyper en Bavinck, zijn vooral de publicaties van J. Woltjer van belang, een classicus met bijzondere belangstelling voor de methodes en resultaten van de natuurwetenschappen.²² In onderstaande korte schets van hun ideeën staat de vraag centraal hoe het ideaal van christelijke wetenschap in verband werd gebracht met de natuurwetenschap en hoe er werd gedacht over de relatie tussen de 'gereformeerde beginselen' en de resultaten van de natuurwetenschap.

Uit Kuypers geschriften blijkt dat hij oog had voor het eigen, empirische karakter van de natuurwetenschap. Hij was van mening dat bij de waarneming, en ook bij het formuleren van wetmatigheden, de beginselen nog niet in het geding hoefden te zijn. Op verschillende plaatsen kwam Kuyper te spreken over de wetenschapsbeoefening aan de 'na-